

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in odgovorni urednik:

JAKOB DIMNIK,

učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 18. Ljubljana, 16. kimovca 1897. XXXVII. leto.

Vsebina: Slovenskemu učiteljstvu. — —ič: O uredbi učiteljskih plač na Kranjskem. — Praprotnikova slavnost. — IX. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 4. in 5. vel. srpana v Celji. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Geslo: „Ne nazaj, ne navzdol, ampak naprej in navzgor“.

Slovenskemu učiteljstvu.

Slovenski učitelji težimo po napredku. Saj je že rajnki A. Praprotnik skoraj pri vsakem zborovanju povdarjal: Naše geslo mora biti „Naprej!“ Tega gesla se držimo tudi mi ter si prizadevamo, uporabiti vsako priliko, pri kateri bi lahko kaj storili za napredek našega stanu in šole. Trdimo lahko, da smo slovenski učitelji prišli že precej — naprej in to iz lastne moči, brez tuje pomoči. Vendar do zmotra je pa še dolga pot. Mnogokrat si bomo morali še brisati znoj s čelja, da dosežemo stanu našemu tisti ugled in šoli tisto veljavo, ki ji gre. To nam bo pa mogoče doseči najpreje s pomočjo naših glasil. In prav na tem polju nismo nič napredovali. Pač — nekaj vendar: naš list je dobil v 19. letu svojega obstanka konkurenta z enakim programom! Premalo nas je pa slovenskih učiteljev, ali bolje povedano: smo še vedno premlačni, primanjkuje nam še vedno stanovske zavednosti, da bi mogli vzdržavati dva lista z enakim programom.

Lahko si pa pomagamo iz te zagate, če mlajši naših listov izpremeni svoj program ter postane nekaka „Pedagogiška revija“, ali kaj takega, ter bi izhajal v mesečnih snopičih. Mislimo, da bi se tudi slavni direktorij „Zaveze“ ne protivil taki prevstrojbi.

Naš, kot najstarejši šolski list slovenski, naj pa nadalje izpeljuje svoj program po geslu, ki si ga je letos postavil na čelo: „Ne nazaj, ne navzdol, ampak naprej in navzgor!“

V sedanjih burnih časih, ko bi nas naši nasprotniki in sovražniki nove šole raje danes uničili, kakor jutri, pa „listič“, kakoršen je „Učiteljski Tovariš“, ne more vstrezati vsem potrebam in zahtevam: manjka nam vedno prostora, gradiva je vedno preveč!

Lansko leto smo sklenili na občnem zboru „Slovenskega učiteljskega društva“, da se povekša oblika listu. Za to se je že potrebno ukrenilo in je popir za novo obliko že naročen.

Vendar z večjo obliko bomo na boljsem le toliko, da bo šlo poslano nam gradivo vsaj nekoliko bolj hitro izpod rok, da se ne bomo zamerjali sotrudnikom. V današnjih časih pa, ko se naš stan in nova šola napada zdaj tu, zdaj tam, je nam pa neobhodno potrebno zavetja, oziroma tvrdnjave, izza katere se takoj, ali vsaj trikrat ali štirikrat na mesec lahko pokažemo, kadar bi nas napadel nasprotnik. To zavetje, ta tvrdnjava je naš list, ali — kaj pomaga, ker izhaja samo dvakrat na mesec! Nujna potreba se je torej pokazala, da bi izhajal „Učiteljski Tovariš“ vsaj trikrat, če ne štirikrat na mesec! Za trikratno izhajanje na mesec je pa tudi neobhodno potrebno, da se naročnina listu poviša vsaj za jeden goldinar. List bi torej veljal na leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta pa 1 gld.; izhajal bi pa v 1., 10. in 20. dan vsakega meseca in — če pa dobimo zadostno število predplačnikov, oziroma plačujočih naročnikov, potem smo pripravljene za to svoto izdajati list tudi štirikrat na mesec. Naš urednik bo žrtvoval drage volje svoje skromne sile in svoj prosti čas za list ter se nevstrašeno boril za naš stan, saj dobro vé, da ima za sabo močno posadko — zavedno in napredno učiteljstvo. Tega važnega koraka za napredek našega stanu in šole pa nočemo napraviti na lastno pest, ampak se obračamo do p. i. sedanjih in bodočih naročnikov z vprašanjema:

I. Ali ste zadovoljni, da bi izhajal „Učiteljski Tovariš“ od novega leta naprej po **trikrat**, oziroma tudi štirikrat na mesec?

II. Ali ste zadovoljni plačevati na leto **štiri goldinarje** naročnine (na $\frac{1}{2}$ leta 2 gld., na $\frac{1}{4}$ leta 1 gld.)?

Na ti dve vprašanji naj blagovoli čimpreje odgovoriti vsak sedanji, oziroma bodoči naročnik po dopisnici uredništvu našega lista, sl. direktorij „Zaveze“ pa prosimo, če se strinja z nami, da blagovoli ukrepati o prevstrojbi programa „Popotniku“.

Tedaj: Le naprej! Vedno bolj naprej!

O uredbi učiteljskih plač na Kranjskem.

III.

7. Starostne doklade.

Razen Tirolske in Predarelske, kjer dobiva učiteljstvo decenalne doklade, so po vseh kronovinah vpeljane petletnice. V tem oziru je pa naša dežela skoraj zadnja; poleg nizkih začetnih plač ima še skoro najnižje petletnice. Da se more efekt starostnih doklad bolje spoznati, sledi pregled plač in petletnic v vseh kronovinah:

Dežela	Začetna plača	Starostne doklade	Končna plača učiteljeva
	goldinarjev avstrijske veljave		
Avstrija n. Anižo	800. 700. 600	6 po 50=300	1100. 1000. 900
Avstrija p. Anižo	900. 800. 700	6 po 50=300	1200. 1100. 1000
Bukovina	600. 500. 400	6 po 50=300	900. 800. 700
Češka ¹⁾	800. 700. 600. 550. 500	1. 50; 2. 3. 4. po 100; 5. 6. po 50=450	1250. 1150. 1050. 1000. 950
Dunaj	800	6 po 100=600	1400
Dalmacija	a) 500. b) 450. c) 350	a) 6 po 75. b) 6 po 67·5. c) 6 po 52·5	950. 855. 665
Galicija ²⁾	900. 800. 700. 600. 500. 450. 400. 350	5 po 50=250	1150. 1050. 950. 850. 750. 650. 600
Goriško	a) 600. b) 500. c) 400	a) 6 po 60. b) 6 po 50. c) 6 po 40	960. 800. 640
Istrija	600. 500. 400	6 po 60=360	960. 860. 760
Koroško	700. 600. 540. 480	6 po 50=300	1000. 900. 840. 780
Kranjsko	700. 600. 500. 450	6 po 40=240	940. 840. 740. 690
Moravsko ³⁾	750. 650. 600. 550	6 po 50=300	1000. 950. 900. 850
Predarelsko	a) 600. b) 400. c) 300	a) 3 po 60. b) 3 po 40. c) 3 po 30	780. 520. 390
Solnograško ⁴⁾	a) 800. b) 600. c) 500	a) 6 po 80. b) 6 po 60. c) 6 po 50	1280. 960. 800
Šlezija	a) 600. b) 500. c) 400. d) 300	a) 6 po 60. b) 6 po 50 c) 6 po 40. d) 6 po 30	960. 800. 640. 480
Štajersko	a) 900. b) 800. c) 700. d) 600	a) 6 po 90. b) 6 po 80. c) 6 po 70. d) 6 po 60	1440. 1280. 1120. 960
Tirolsko	a) 600. b) 500. c) 400	a) 3 po 60. b) 3 po 50. c) 3 po 40	780. 650. 520

¹⁾ Zak. z dné 13. vel. travna 1894, ²⁾ zadnji plač. razred 300 gld. odpravljen (zak. z dné 5. vel. travna 1896), ³⁾ zak. z dné 25. mal. travna 1894, ⁴⁾ zak. z dné 14. rožnika 1892. (V naštetih točkah treba poročilo finanč. odseka o proračunu norm. šol. zaklada za l. 1897. popraviti, ker so se tedaj navajale starejše postave).

Že po površnem pregledu mora vsakdo priznati, vzlasti z ozirom na sosedni deželi, da so naše petletnice prenizke.

Vzor, kako bi se starostne doklade imele uravnati, daje nam napredna Češka. Le tam dospe od primerno nizke začetne plače s pomočjo petletnic učitelj tudi z ozirom na dejanske življenske razmere do primerne plače. Ali ne bi kazalo tudi pri nas kaj jednakega vpeljati?

8. Stanovanja in stanarine.

§ 5. postave z dne 29. listopada 1890. l. slove: Vsak voditelj (voditeljica) javne ljudske šole ima pravico do najmanj iz dveh sob in iz potrebnih stranskih prostorov obstoječega stanovanja, katero je, ako možno, odkazati v šolskem poslopji. Kadar se mu takšno stanovanje ne more dati, gre mu stanarina, katero je pri ravnateljih meščanskih šol odmeriti z 20⁰/₀ njih tistočasne letne plače, pri voditeljih (voditeljicah) občnih ljudskih šol pa v Ljubljani s 120 gld., zunaj Ljubljane z 80 gld.

Stalno nameščeno moško učiteljsko osobje na javnih ljudskih šolah v Ljubljani dobiva stanarino, katera je določena za učitelje meščanskih šol s 15⁰/₀ njih tistočasne letne plače, za učitelje občnih ljudskih šol pa v I. in II. vrsti s 100 gld., v III. in IV. plačilni vrsti z 80 gld.

Ostali učitelji imajo pravico do prostega stanovanja ali do stanarine samo tedaj, kadar so imeli pravico do tega že pred veljavnostjo tega zakona.

Stanarine za učiteljsko osobje na javnih občnih ljudskih šolah v Ljubljani plačuje normalno-šolski zaklad, za šolsko osobje zunaj Ljubljane pa jih plačujejo dotične šolske občine. Za stanarine učiteljskega osobja na javnih meščanskih šolah morajo skrbeti dotični šolski okraji.“

Dosti je paragrafov v naših šolskih postavah, ki nas zelo žulijo, malo pa jih je, ki bi prizadete tako občutno sekali, kakor ravno navedeni.*)

Znana so učiteljska stanovanja. Postava zahteva 2 sobi, v istini so po navadi, recimo evfemistiško kabineti, v katerih je učitelj z obilo družino natlačen prav kakor sod s slaniki. Postava skrbi za deco, ker predpisuje prav natanko, koliko kvadratnih in kubičnih metrov naj ima vsak otrok v šolski sobi. Za prostore, kjer naj odgojitelj in učitelj te dece prebije svoj prosti čas, kjer naj se odpočije od trudapolnega dela svojega, ni našel postavodajalec mere. Nikjer ni rečeno, da bodi stanovanje zdravo. Ugovarjal bo kdo, češ: ako je šolska hiša na zdravem prostoru in ako so šolske

*) Sklep v letošnjem deželnem zboru je vsaj nekoliko v tej zadevi poravnal, vendar le malo. Pis.

sobe zdrave, bo gotovo tudi stanovanje. O pomote! Imenujem Vam lahko šolo, kjer so lepe, zdrave učne sobe; pri vsem tem je pa nadučitelj, ki ima v isti hiši svoje stanovanje v vedni nevarnosti, da ga povodenj ne zagrne, stanuje namreč — v kleti.

Stanovanje naj bo v dobrem stanu in -- slikano. Morda bi kdo ravno gledé zadnje tirjatve nekako čudno pogledal, a opravičena in potrebna je. Stanovanje, ki je pobeljeno, je zares čedno. Samo to nepriliko ima, da se hitro umaže in potem pa ni več čedno. Taka stanovanja treba vsaj vsako leto pobeliti, kar povzročuje dotičniku, ki je v njem, časih take neprilike, da se še belenja brani. Sicer je pa finančni efekt belenja in slikanja jednak. Več denarja na jedenkrat za dolgo vrsto let izdati, ali pa manj, toda vsako leto, to se zjednači.

Tirjati moramo tudi, da so sestojni deli stanovanja kolikor moč v zvezi, odločno moramo biti pa proti stanovanjem, ki so raztreseni po vseh delih hiše. Tega menda vendar ni treba utemeljevati.

Potrebni stranski prostori! Kako elastiška je ta tirjatev! Potrebni stranski prostori so po našem mnenju: kuhinja, jedilna shramba, klet, podstrešje in drvarnica. Koliko tovarišev je pa, ki bi vse to v zadostni meri imeli?

Ne tirjamo preveč, a zahtevamo, da bodi naturalno stanovanje tako, kakor je potrebno našim potrebam in — stanu.

Stanarina-Quartiergeld. Srečna Ljubljana! Voditelj dôbi tam kompletno stanovanje, obstoječe iz 2 sob in vseh potrebnih stranskih prostorov za 120 gld. Tega še pri nas ni na deželi v večjih krajih, kjer imamo stanarine 80 gld. Pa pustimo šalo! Postava pravi: „Vsak voditelj ima **pravico** do stanovanja.“ Naravno bi bilo, da se mu stanovanje tudi da. Če ga pa ni, naj se pa dá tak znesek, da bo v istini mogoče, si postavno odmerjeno stanovanje najeti. Sedaj pa mora tak voditelj, ki ima postavno zajamčeno pravico do stanovanja, od svoje skromne plače dolagati, da sploh stanuje. In to samo zaradi tega, ker je tako nesrečen, da slušbuje na šoli, kjer ni naturalnega stanovanja! Je li so morda taki voditelji manj vredni? Ne tajimo, da je stanarina 80 gld. za nekatere kraje popolnoma primerna, da za nekatere celo previsoka, a za druge je pa zopet veliko veliko prenizka. Čas bi bil torej že, da se stanarine istinitim potrebam raznih krajev primerno uredi in sicer tako, da bo dotični znesek res stanarina, a ne to, kar je dosedaj, stanarinski prispevek.

Stalno nastavljeno moško učiteljsko osebje v Ljubljani dobiva stanarino, recte stanarinski prispevek, ostali imamo pa pravico do

prostega stanovanja ali stanarine le tedaj, če nam to šolska občina privoščí.

Tudi ta določila povzročujejo mnoge krivice ter čestokrat zmanjšujejo občutno borne naše plače. Večinoma smo zadeti kolegi in kolegínje v večjih krajih, kjer so ravno stanovanja zelo draga.

Reklo se je: ako hoče šolska občina boljše učitelje, bo že poskrbela za stanovanja. Pa ravno to pričakovanje se je izjalovilo. Učitelji se na takih krajih leto za letom menjavajo, gotovo ne v korist dotični šoli, a krajna šolska oblast sicer morda godrnja, stori pa ničesar.

Pravično bi bilo, da se dovoli takim učnim osebam stanarinski prispevek, recimo polovico lokalne doklade dotičnega kraja.

S tem ne bodo prizadete toliko revne kmečke občine, kjer imajo itak navadno vse učne osebe naturalna stanovanja, pač bi pa taka določba bogatejše šolske občine, kjer po navadi ni naturalnih stanovanj, napotila, da pripravijo svojemu učiteljstvu stanovanja. —ič.

(Dalje prih.)

Praprotnikova slavnost.

(Konec.)

Ko je končal govornik, so zaorili glasni Slava-klici, in odkrila se je lepa spominska plošča, katero je okusno izklesal g. Vurnik iz Radovljice. Na sivi mramornati plošči je zgoraj udelana iz belega mramorja izklesana glava Praprotnikova, okolo katere se vijejo besede: Prva skrb mi je mladina — ravno tako domovina. Pod podobo stoji napis: V tej hiši je bil rojen dne 9. listopada 1827. leta Andrej Praprotnik, pesnik in pisatelj slovenski, starosta slovenskega učiteljstva. — Postavilo „Slov. učit. društvo“ l. 1897. —

Po odkritju so zapeli učitelji Nedvédovo pesem „Domovina, mili kraj“ (besede Praprotnikove). Potem smo se zbrali na prostornem, lepo z zastavami okrašenem gostilniškem vrtu gostoljubnega g. Al. Pavlina k skupnemu obedu.

Pri obedu se je izpregovorilo več napitnic. Prvi je poprijel besedo predsednik „Slov. učit. društva“ g. Janko Likar, pozdravil goste, ki so prišli slaviti spomin Praprotnikov ter se spomnil končno zaščitnika in pospeševalca narodove izobrazbe, presvetlega cesarja Franca Jožefa, kateremu so zaklicali zbrani gostje trikrat „Slava!“

V lepem govoru je proslavljal urednik „Učit. Tov.“ g. Jakob Dimnik Praprotnika kot skrbnega očeta svoji družini ter napil navzočim njegovim hčeram ter ostalim njegovim sorodnikom.

Tajnik „Slov. učit. društva“ g. E. Gangl je povdarjal v krepkem govoru napredek našega učiteljstva ter napil prijateljem njegovim, posebno še prisotnemu županu ljubljanskemu, g. Iv. Hribarju.

G. Fr. Praprotnik je zahvalil s toplimi besedami slov. učiteljstvo za tako lepo slavnost, s katero se časti pokojnik sorodnik, ter g. Dimniku za napitnico, s katero je nazdravil Praprotnikovim sorodnikom.

V jedernatem, daljšem govoru je izražal g. Ivan Hribar veselje, ki ga navdaja ob tako svečanem trenutku, ko vidi, kako zavedno, kako napredno je slovensko učiteljstvo. Povdarjal je, kolike zasluge si je pridobil rajniki Praprotnik ne samo za naše učiteljstvo, temveč tudi za izomiko narodovo sploh. In temu učiteljstvu, katerega najvrednejši člen je bil slavljenec, napiva.

S pravim oduševljenjem je bila sprejeta ta napitnica.

Tajnik „Maticе Slovenske“, g. Evgen Lah je povdarjal velike zasluge, katere si je stekel pokojni Praprotnik za „Matico Slovensko“, kateri je bil 5 let tajnik, 12 let ključar in do smrti jeden najdelavnejših sotrudnikov in odbornikov.

Nadučitelj g. Drag. Česnik je napil v navdušenem govoru delavnemu in neustrašnemu odboru „Slov. učit. društva“, za katero napitnico ga je zahvalil društveni tajnik E. Gangl ter povdarjal, da so „Slov. učit. društvu“ v njega stremljenju najboljša opora vrla naša okrajna učiteljska društva, katerim napiva.

Okr. šol. nadzornik g. Andrej Žumer je vzpodbujal učiteljstvo k jedinstvu, k zlošnemu delovanju ter napil v vznesenih besedah kolegijalnosti.

Nadučitelj in predsednik „Zaveze“ g. Luka Jelenc je — uporabljajoč citate iz Praprotnikovih domoljubnih pesmi — napil lepi slovenski domovini.

Ko je še napil župan iz Kamne Gorice g. pl. Kappus z navdušenimi besedami slovenskemu učiteljstvu, je zaključil društveni predsednik g. Janko Likar vrsto napitnic z napitnico na urednika „Učit. Tovariša“. — Med prijateljskimi pogovori in med petjem slovenskih pesmi je potekal hitro čas, dokler se niso razšli častilci Praprotnikovi s prijetno zavestjo, da so završili dostojno lepo slavnost.

K slavnosti so došli ti-le brzojavni pozdravi:

Begunje — Slava Praprotnikovemu spominu in slavilcem! — Zavrl.

Celje — Slava pedagogu Praprotniku, slava njegovim častilcem! — Učiteljstvo okoliške šole.

Kilovče — V duhu z Vami. Živeli! Povsod naprej, ne nazaj! Živelo napredno učiteljstvo! — Premec, Puppis, Kostanjevec.

Kranj — Slava Praprotnikovemu spominu! Najsrčnejši pozdrav zbranim častilcem njegovim! — Peter Mayer.

Krško — Večna slava odličnemu slovenskemu pedagogu! — Pedagogičsko društvo.

Lesce — Zadržana, sva v duhu z Vami. — Ažman, Žrjov.

Ljubljana — Zadržan udeležiti se slavnosti, iskreno pozdravljam zbrano učiteljstvo ter kličem Praprotnikovemu spominu: Slava! — Nadzornik prof. Levec.

Ljubljana — V duhu se pridružuje častilcem svojega učitelja, znamenitega šolnika Praprotnika — Prof. Perušek.

Ljubljana — Vsled družinskih razmer zadržan, udeležiti se lepe slavnosti, kličem Praprotnikovim častilcem: Slava! Slava Praprotnikovemu spominu! — Schiffner.

Ljubljana — Slava Praprotnikovemu spominu! — Št. Jakobsko-Trnovska ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana — Ker se ne moreva udeležiti vsled rodbinskih razmer slavnosti, kličeva z drugimi pokojnikovimi častilci: Slava, večen spomin preblagemu Praprotniku! — Maks in Vilma Josin.

Ljubljana — Zadržan, kliče Vam gromoviti „Živeli!“ Slava Praprotniku! — Sachs.

Postojina — Učiteljstvo postojinske šole, zadržano se udeležiti slavnosti, hrani hvaležen in ponosen spomin na pokojnika ter pošilja vsem udeležencem najsrčnejše pozdrave. — Primožič.

Sežana — Slava in hvaležen spomin pokojniku! Čast njegovim častilcem! — Kiferle.

Šiška — Kličem z drugimi častilci in častilkami: Praprotniku večen spomin! — Javoršek.

Škofja Loka — Zbranim častilcem dičnega Praprotnika kličeta iskreni „Na zdar!“ — Ljubljanski in Gorenjski Sokol.

Škofja Loka — Zbranim slaviteljem Praprotnika-pisatelja, nekdanjega tukajšnjega učitelja, kolegijalni pozdrav! — Papa, Krener, Flis, Kramar, Svetlič.

Št. Jernej — Ker mi ni mogoče udeležiti se slavnosti, sem v duhu z Vami ter Vas kolegijalno pozdravljam. — Janez Saje.

Travnik — Živeli častilci nepozabnega Praprotnika! V duhu z Vami. — Andoljšek.

Trst — Vzgojiteljem narodovim, zbranim pri današnji slavnosti, kličeva od sinje Adrije: Živeli! — Pretnar, Gorkič.

Vižmarje — Dičnega Praprotnika spominu in njegovim častilcem: Slava! — Žirovnik, Sič.

Wörishofen — Slava očetovemu spominu! Pozdrav častilcem! — Viktorija Praprotnik.

Končno omenimo, da se je našla ravno na večer pred slavnostjo med starimi popirji v pisarnici voditeljevi na I. mestni šoli v Ljubljani do sedaj še nenatisnjena pesem Praprotnikova, ki jo ponatisnemo kot najlepši zaključek tesnemu poročilu:

Domači kraj.

Domača hiša, zibka mila,
Kjer mati moja me gojila —
Poljubovala ličica —
Priserčno bod' pozdravljena!

Domača lipa — krasna v cvetji,
Kjer v sladkem bival sem zavetji —
Za dom si vnela mi duhá,
Priserčno bod' pozdravljena!

Zeleni logi in doline,
Domače trate in ravnine,
Prepeval kjer sem pesmice,
Bodite mi pozdravljene!

In kraj ti sveti, tihomili,
Kjer v Bogu zbrani smo molili,
Domača bela cerkvica,
Priserčno bod' pozdravljena!

IX. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 4. in 5. vel. srpana v Celju.

Slovensko učiteljstvo se je zbralo letos v posvetovanje o stanovskih stvareh v starodavnem Celju, ob bistri Savinji. Mesto samo ni sicer obleklo praznične obleke, ker se šopiri v njem na umeten način nasprotnik našega naroda, tem srčneje so nas pa vsprejeli tamošnji vrli narodnjaki ter nam postregli z vsem, karkoli so le mogli. Srčna hvala! Z odprtimi rokami in srci so nas vsprejeli ti vrli boritelji spodnještajerski ter nam prepustili za čas našega zborovanja na razpolago vse prostore prekrasnega „Národnega doma“. In prav so imeli ti nevstrašljivi boritelji za národna prava, da so nas tako lepo vsprejeli, saj lahko trdimo, da smo slovenski učitelji zelo važen član našega naroda, kojega bodočnost nosimo na svojih ramenih in v srcih svojih. V srcih naših se pretaka čistá slovenska kri, kojo smo vedno pripravljene žrtvovati v blagor in srečo našega milega naroda slovenskega. Slovenski učitelji smo pijonirji narodne prosvete, in kdor prezira nas ter nam meče v našem težkem in napornem delovanju pod nogo polena, ta ne želi, da bi naš narod napredoval v omiki. In prav radi tega, ker Vi, vrli celjski Slovenci, ne želite, da bi zaostajal naš narod v omiki za drugimi narodi, prav zaradi tega ste nas tako presérčno vsprejeli v sredo svojo. Zasluge slovenskega učiteljstva na polju narodove prosvete uvažuje in naglašá tudi glasilo spodnještajerskih Slovencev, vrla „Domovina“, ki piše v svoji 33. številki tako-le:

„Od vseh strani prelepe naše domovine so prihiteli učitelji slov. mladine, da si bratovsko podajo roke, pa tudi, da se posvetujejo o zadevah narodnega šolstva in učiteljskega stanu. Da si pri sedanjih razmerah v Celji tem prvoboriteljem za narodno izomiko nismo mogli pripraviti tako slovesnega sprejema, kakoršnega po vsej pravici zaslužijo, tako so jim bila naša srca vendar po vsem odprta in prav veselilo nas je, da so nas vzgojitelji našega naroda v tako obilnem številu posetili. Dandanes le tisti narod kaj velja, ki je dobro izomikan; neizomikan narod pač z drugimi naprednimi narodi nikdar ne more tekmovali. To velja o vsakem narodu, o našem slovenskem pa še tembolj, ker ga je po številu le malo in ker ga krog in krog obdajajo ljuti sovražniki. Dobra narodna vzgoja je jedini spas našega naroda, le po dobri vzgoji se v ljudstvu razvijejo duševne in telesne moči, ki so mu v hudi borbi za obstanek in napredek neobhodno potrebne. Dobre narodne vzgoje pa si brez dobrih učiteljev kar misliti ne moremo. Mi Slovenci si moramo v posebno srečo šteti, da smo si vkljub vsem neprilikam v zadnjih dveh desetletjih odgojili toliko in tako odličnega narodnega učiteljstva in po vsej pravici je dejala neka jako odlična oseba, da v zadnjih 25 letih pri nas pač ni niti jeden stan tako močno napredoval, kakor ravno učiteljski.*) Narodno učiteljstvo je torej najvažnejši činitelj v našem narodnem življenju in je torej tudi vredno največjega spoštovanja in pozornosti vseh naših narodnih krogov.“

Da pa slovenski učitelji res tudi zaslužimo, da slovenski narod o nas tako sodi in misli, kakor piše „Domovina“, temu dokaz je ogromna vdeležba. Reči moramo, da je bila sijajna. Nad 300 učiteljic in učiteljev nas je prišlo na to zborovanje. Čuditi se je požrtvovalnosti učiteljstva. Troški takega shoda niso majhni za „Zavezo“, ki jako težko zbira potrebne novce, in za posamezne vdeležence, katerih gmotno stanje je borno, kakor le mogoče, kar vsakdo ve in priznava, če je pravičen. Zato je tem častnejše za učiteljstvo, ki se ne straši žrtev, kadar je treba pokazati svetu, da je vneto za svoj poklic in dela sistematično na povzdigi ugleda svojega.

Dne 4. vel. srpana ob 10. uri dopoldne je imel sejo upravni odbor, ki je sklepal o dnevnem redu delegacije in glavnega zbora.

Po tej seji, ob 11. uri, je bilo v mali dvorani zborovanje delegatov, kojih se je zbralo nad 100. Predsednik, g. nadučitelj L. Jelenc, jih pozdravi tako-le:

„Slavna delegacija!

Na povabilo upravnega odbora „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ ste se zbrali danes gospodje delegati in gospice delegatinje na bregovih bistre Savinje v Celju, da Vam položimo račun o svojem

*) To je zasluga novega državnega šolskega zakona. *Uredn.*

delovanju v minuli upravni dobi; zbrali ste se, da sodite, smo li delovali v Vašem smislu, storili vse, kar je imelo biti v prosep našega šolstva, v povzdigo našega stanu in našega ugleda. V tem pogledu stopi upravni odbor oziroma direktorij z mirno vestjo pred slavno delegacijo. Pripomniti pa moram vendar, da upravni odbor nima legislativne oblasti. Ta lahko prosi, nasvetuje, stavi predloge na merodajnih mestih v dosego svojega smotra, a svojim ukrepom ne more dati zakonite veljave. To pa pripomnim zato, da se nam ne bo štel v zlo, da nismo mogli realizirati vseh lansko leto v Opatiji sprejetih resolucij gledé na podržavljenje šole. V tem stremljenju stoji slovensko učiteljstvo osamljeno, o čemur se bode prepričala slavna delegacija iz poročila gospoda tajnika.

Zbrali ste se se pa tudi, velecenjena gospoda, da daste novemu upravnemu odboru navodilo za prihodnje delovanje. K složnemu delu naj se pa združijo ž njim tudi vsa društva, katera zastopate, v dosego vzvišenega našega smotra: v razvitek in napredek našega ljudskega šolstva, v povzdigo našega stanovskega ugleda, pa tudi v zboljšanje našega gmotnega stanja, da bodemo potem lahko zvrševali svojo vzvišeno nalogo sebi v čast, ljubljenu nam narodu pa v korist.

Slavno delegacijo pozdravljam najpristrčneje ter otvorim zborovanje zavezine delegacije.“

Potem pozove gospoda I. tajnika, da poroča o delovanju „Zaveze“. Tajnik, gospod Česnik, poroča imenom odbora o delovanju direktorija in v obče o delovanju „Zaveze“ same od zadnje glavne skupščine tako-le:

„Zaveza“ šteje sedaj 31 društev. Na novo je pristopilo krško učiteljsko društvo dne 22. rožnika 1897. Direktorij je imel v tem času 7 sej, namreč 24. kimovca, 5. listopada 1896, ter 7. prosinca, 1. mal. travna, 14. mal. travna, 16. vel. travna in 29. mal. srpana t. l., pri katerih so se obravnavale tekoče stvari.

Ravnikarjev govor se je poslal v ponatis vsem slovenskim listom. Odposlali smo ga tudi vsem slovenskim oziroma hrvatskim deželnim in državnim poslancem. — Najmanj všeč je bil ta govor uredniku „Soče“, ki je prav po nepotrebnem pristavil svoj dostavek. Temu dostavku je „Zaveza“ odgovorila s primernim popravkom, kateremu pa je uredništvo zopet pristavilo ne ravno ljubeznjiv pristavek.

V svrhu solidarnega postopanja vsega avstrijskega učiteljstva gledé izboljšanja gmotnega stanja je stopila „Zaveza“ v dogovor z vsemi deželnimi učiteljskimi društvi avstrijskimi ter jim ob enem poslala vsprejete resolucije. Nemška društva se temu povabilu k vzajemnemu delovanju niso odzvala, razun „Deutsch-österr. Lehrerbund-a“, ki je pa samo objavil naše resolucije. Češka deželna učiteljska zveza nam je pa odgovorila, da je zoper podržavljenje šole. Tako smo v

tem oziru čisto osamljeni in kot takim nam ni mogoče v tem pogledu kaj vspešnega doseči. Sploh so se pa nemški učitelji pri zadnjem zborovanju v Dunajskem Novem mestu izjavili zoper podržavljenje ljudske šole.

V zmislu sklepa glavne skupščine se je naročilo odborniku gospodu Bergincu, da sestavi prošnjo zaradi prepovedi goriškega deželnega šolskega sveta, da učitelji ne smejo opravljati službe občinskega tajništva. Ker pa došla prošnja ni povsem ugajala, je sestavil direktorij novo pritožbo, ki se je potem deželnega šolskega sveta goriškega uložila naravnost na visoko c. kr. učno ministerstvo. Prošnja se je ponatisnila v društvenem glasilu — in je torej skupščini znana. Dasi posrednje — je vendar imela uloga dovoljen uspeh.

Na banko „Slavijo“ se je uložila prošnja za odstotke od onih učiteljev, kateri so pri njej na življenje zavarovani. Na to ulogo ni bilo še nikake rešitve. Gosp. zavezin predsednik se je pooblastil, da se osebno obrne do banke „Slavije“, kajti tu gre za lepo svoto.

V svrhu ustanovitve društva „Samopomoč“ za slovensko učiteljstvo, je stopil direktorij v dogovor s štajarskim društvom „Selbsthilfe“, ki je poslalo svoja pravila in razne tiskovine v pogled. Direktorij se je o tem večkrat posvetoval in je prišel do prepričanja, da v področju „Zaveze“ ni mogoče ustanoviti takega društva, pač pa kot samostojno društvo, ki bi lahko mnogo vspešneje delovalo. „Zaveza“ ima že zdaj toliko dela, da ga je jedva mogoče zmagovati. Letos imamo čez 300 opravičnih števil pri „Zavezi“ in to pomeni že nekaj. Sploh pa bi ob tej priložnosti opozoril slavno skupščino, da se z raznimi, dostikrat neizpeljivimi predlogi, ne nalaga prihodnjemu direktoriju preveč dela, ampak da se čast. gospoda omeji na najnujnejše in najpotrebnejše.

Na izjavo udanosti, katero je „Zaveza“ ob priliki glavne skupščine v Opatiji javila Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju, došla je Najvišja zahvala potom slav. c. kr. okrajnega glavarstva v Voloskem (z dne 28. kimovca 1896).

Urednik gosp. Gabršček naznanil je „Zavezi“, da bi rad sam izdal „Volarič-eve pesmi“, naj torej „Zaveza“ to njemu odstopi. To se je gosp. Gabrščeku dovolilo s pristavkom, da se — z ozirom na to, da je to stvar „Zaveza“ sklenila — skladbe tiskajo pod firmo „Zaveze“.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Okrajna učiteljska konferencija slovenskih in slovensko-nemških ljudskih šol v Ljubljani se je vršila dne 12. mal. srpana t. l. ob 8. uri dopoldne v telovadnici I. mestne deške petrazrednice.

Predsednik konferencije, c. kr. okrajni šolski nadzornik g. prof. Fr. Levec otvori zborovanje ter pozdravi zbrano učiteljstvo in navzoče goste: županovega namestnika v c. kr. mestnem šolskem svetu, preblag. g. mestnega svetnika Vončina, in člana c. kr. mestnega šolskega sveta: vis. čast. g. kanonika Zamejca in g. ravnatelja Šubica; svojim namestnikom pa imenuje šolskega voditelja g. J. Maierja. G. mestni svetnik Vončina naznani, da se g. župan kot predsednik c. kr. mestnega šolskega sveta ni mogel udeležiti današnje konferencije, kakor je želel, zato pozdravi on v njegovem imenu zbrano učiteljstvo, izreče g. predsedniku zahvalo na prijaznem pozdravu ter želi, da bi bili uspehi in razvoj mestnega šolstva tudi v prihodnje tako izvrstni, kot so bili dosedaj.

V zapisnikarja si izvoli potem konferencija gđc. M. Prosenec in g. Režeka, za overovatelja današnjega zapisnika pa imenuje predsednik gospoda učitelja Kcelja in Janežiča.

Za tem sledé predsednikova naznanila. Najprej konstatuje sklepčnost današnje konferencije ter prebere potem najvažnejše ukaze in odredbe, ki so jih izdala razna šolska oblastva. Gledé nastanitve javnih slovenskih ljudskih šol tekoče leto ni nastopila nobena prememba. Mestna dekliska osemrazrednica je še vedno zunaj svojega okoliša — na Vrtači. A pričakovati je, da se za njo namesto sedanje redute vsaj v dveh letih sezida lepo in moderno šolsko poslopje, ker je mestni magistrat reduto že kupil in razpisal ponudbe za dotični stavbenki načrt. Toda mestna občina bode komaj spravila deklisko šolo pod streho, ko nastane že nujna potreba, da se sezida nova (III.) deška ljudska šola. Vsled inkorporacije Vodmata se bode že prihodnje leto število šolskih otrok tako pomnožilo, da bode I. mestna deška petrazrednica napolnjena z njimi do zadnjega koticčka. Ker pa izkušnja uči, da število šoloobveznih otrok poskoči z vsakim letom, bode mestni občini postaviti prav v kratkem še jedno deško ljudsko šolo, deklisce vzhodnega mestnega dela pa oddati Lichtenthurnovemu zavodu, ki namerava sčasoma odpreti v novem šolskem posloppju deklisko osemrazrednico. Decentralizacija je potrebna, ker ni v interesu ne pouka in discipline, ne zdravstva, ne prebivalcev, ako se preveč otrok nagromadi v jedno šolo. Število ljudsko-šolskih razredov se je letos pomnožilo za dva: odprl se je II. b razred na I. mestni deški petrazrednici in V. razred v Lichtenthurnovem zavodu. Število vseh razredov v njegovem nadzorovalnem okraju znaša 66 s 76 učitelji in učiteljicami. Ako pa vzamemo v poštev še šolske vrte, šolske delarne in obrtne pripravljavnice, dobimo 77 razredov in 90 učiteljev in učiteljic. Slovensko šolstvo v našem mestu se tedaj jako bujno razvija in ne mine leto, da bi se ne odprla po 2 ali po 3 novi razredi. Pri osebnih premembah omenja odpoved gđc. Marije Wessner, ki je bila imenovana za nadzorovalno damo na novoustanovljeni mestni višji dekliski šoli, ter v interesu ljudskega šolstva in dekliske vzgoje obžaluje izstop te v vsakem oziru vzgledne učiteljice, dasi ga veseli, da je gđc. W. dobila svojim zmožnostim primernejši in važnejši delokrog. Nadomestovala jo je pomožna učiteljica gđc. M. Prosenec; namesto gđc. Ane Jerab, ki je dobila stalno službo v Žužemberku, je vstopila pom. učiteljica gđc. V. Merk; na I. mestni deški petrazrednici je vstopil pomožni učitelj g. H. Petras; v Marijanišču je vstopila izprašana učiteljica S. Danila Šah in v Lichtenthurnovem zavodu S. Osana Amon.

Potem prestopi g. nadzornik k svojim opazkam. Ob skromno odmerjenem času, ki je nadzorniku za slovenske ljudske šole v Ljubljani na razpolaganje, mu tudi letos ni bilo možno vseh predmetov intenzivno nadzorovati; zato je letos z veliko pažnjo zasledoval posebno dva predmeta: pisanje in risanje. Pri pisanju je opazil, da razni učitelji ne samo na raznih zavodih, ampak celó na jedni in isti šoli pišejo različne oblike posameznih črk. Res je, da vsak človek kaže v svoji pisavi nekaj značilnega, individualnega, toda glavne poteze, glavne oblike posameznim črkam bi morale biti v slovenski in nemški pisavi vedno iste. Ta raznovrstnost, ta individualnost v oblikah, ki dela otrokom velike sitnosti, ako menjajo učitelja ali prestopijo iz jedne šole v drugo,

se bode morala odpraviti na vsak način. Odpravila pa bi se najlože s tem, da bi visoki c. kr. deželni šolski svet izdal za vso deželo obligatorične normalne oblike za slovensko kakor za nemško kurentno pisavo, kakor je to storil že moravski deželni šolski svet. Ali pa, da vsaj za svoj okraj dobimo takšen normalen alfabet. Tak predlog je stavilo že kranjsko učiteljsko društvo l. 1892. do c. kr. okrajnega šolskega sveta in okrajna učiteljska konferenca v Mariboru.*) Lepo pisanje je dalje odvisno od metodičnega postopanja; zato naj se učenci pri vsaki lepopisni uri — tudi v višjih razredih pri težjih črkah — na šolski deski opozoré na bistvene sestavine posameznih črk, poleg tega pa skrbno opravlja tudi individualno korekturo. Pozornost učencev in dobra disciplina se vzdržuje tudi s taktiranjem in menjavanjem vaj pri pisanju. Zlasti v nižjih razredih se s to metodo dosežejo lepi uspehi, a tudi v višjih je ni popolnoma zametati, ker prisili celó največje lenuhe, da pišejo z drugimi vred. Ovira pa lepo pisanje tudi to, da otroci napačno drže peresa. Učiteljstvo naj torej pazi, da otroci ne bodo držali peres krčevito s čudno sključenimi prsti, pa tudi, da bodo pravilno sedeli, a ne z nosom pisali. K lepopisju spada tudi pisanje števil, a ne v številnem, ampak v genetičnem redu. Prične naj se z 0, 6, 9, potem 1, 4, 7 in konča z 2, 3, 5, 8. Potem bodo otroci tudi pri računstvu pisali lepše številke. (Konec prih.)

Z Notranjskega. Naša cesarska pesem je jako krasna in veličastna, a vendar pri vsem tem nekaterim „gospodom“ ne ugaja. Blizu velike in svetovno znane luže so ob sklepu preteklega šolskega leta otroci zapeli po zahvalni pesmi tudi cesarsko, kar je pa ondodnemu „gospodu“ tako zoprno po ušesih brnelo, da je stopil iz zakristije ter z velikim zvoncev pred altarjem tako neusmiljeno napletal, da bi bili verniki in šolska mladež kmalu oglušeli. — Ta ne baš lojalni čin se je sicer naznanil pristojni oblasti, a zgodilo se „gospodu“ najbrž ne bode nič, ker so ljudje te vrste nedotakljivi. Vederemo!

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod Korbar Avgust, nadučitelj v Št. Vidu na Cerknico, 1•80 gld.

Učiteljski konvikt: Učiteljstvo ljubljanske okolice zložilo v dan okr. učit. konferencije 20 K. (Ta svota, katero nam je izročil g. Črnavoj, je po naši krivdi izostala v zadnji številki. Uredn.) G. Josip Pintar, učitelj v Tunjicah, na knj. kr. podr. št. 115. prodal znamk za 4•80 K. Učitelji-reservisti 17. polka, 15. stotnije so pristradali pri „menazi“ 200 h. G. A. Pire, učitelj v Borovnici, prodal znamk na knj. kr. podr. št. 243 za 10 K. G. Korbar Avgust, nadučitelj v Št. Vidu nad Cerknico, prodal znamk na knj. kr. podr. št. ? za 16 K. G. M. D. kot dobiček taroka 2•20 K. Čisti dohodek „akademije“ abiturijentov obeh c. kr. ljubljanskih učiteljišč 20 K; (v zadnji številki je pa bilo izkazanih 80 K, torej so darovali skupaj 100 K.)

Imenovanje. Minister za nauk in bogočastje je imenoval gosp. Iv. Nekermana, dosedanjava začasnega voditelja na c. kr. pripravnici na Proseku, definitivnim voditeljem istemu zavodu. Č. g. Rok Merčun, semeniški podvodja, je imenovan katehetom na ljubljanskih mestnih šolah.

Kratko slovnico ruskega jezika in ročni rusko-slovenski slovar bode izdal g. Gabršček v Gorici. Sestavil je knjigo, ki bode obsegala blizo 500 strani, g. prof. M. Hostnik. Iz srca nas veseli, da pride ta knjiga na svetlo, kajti nič več ni dvoma, da bode ruski jezik občevalni jezik izobraženih Slovanov v prihodnjem stoletju, ruska literatura pa nudi že sedaj najkrasnejših plodov uma. Stala bode ta nova knjiga le okoli dveh goldinarjev in naročila že sprejemlje „Goriška tiskarna“. Hostnikovo delo je izvrstno, ker so pravila v slovnici kratka in točna in imajo ruske besede zaznamovan naglas. Slovenec, ki se je učil ruski, ve dobro, da naglas dela več težave, kot ruska slova in slovnici pravila.

*) Tudi okrajna učiteljska konferenca za ljubljansko okolico l. 1877. Pis.

Salonska knjižnica. I. zvezek. „O te ženske!“ Spisal Fran Govekar. Str. 292. Cena 1 gld. Pred vsem moramo pohvaliti našega podjetnega in požrtovalnega založnika in tiskarja g. A. Gabrščka; ta vrlji rodoljub nam je v par letih slovensko književnost zelo pomnožil. Dolžnost vsakega rodoljuba bodi, da ga podpira, ali bolje, da govorimo z A. Aškercem: „Vsak omikanec, vsak rodoljub uvažuj književnost kakor bistven činitelj narodove prosvete in napredka njegovega! Ako pa je tako, potem je kupovanje dobrih knjig in časopisov naravna dolžnost vsakega omikanega rodoljuba . . .“

„Salonsko knjižnico“ je otvoril g. izdajatelj — kakor piše Aškerc — z novelami našega skoz in skoz modernega, izvrstnega pripovedovalca Frana Govekarja, in njegovo ime nam je najboljši porok, da je vsebina izvrstna, zabavna. Temeljiteje bomo ocenili ta zvezek v jedni prihodnjih številki; za danes „Sal. knj.“ slovenskemu učiteljstvu najtopleje priporočamo.

Občni zbor „Narodne Šole“ in „Vdovskega društva“ bo dne 23. t. m. ob 8. uri zjutraj v telovadnici II. mestne šole na Cojzovi cesti. Pričakujemo, da se slovensko učiteljstvo udeleži zborovanj v čim večjem številu. Po zborovanju bo skupno kosilo v „Narodnem domu“.

Petričevi šolski zvezki. Vsled odborovega sklepa postreže „Narodna Šola“ na željo tudi s Petričevimi zvezki.

Popotnikov koledar izide najdalje 15. grudna t. l. in bo obsežniši nego je bil letošnji; v platno vezan bo veljal 1:30 gld. in v usnje pa 1:50 gld. „Koledar“ pa izide le, ako se oglasi do konca t. m. vsaj 600 naročnikov.

Vdovsko učiteljsko društvo na Kranjskem ima nad 56.000 gld., „Narodna Šola“ pa okroglo 2000 gld. premoženja

Tovariši, ki žele svojo šoloobiskujočo dečo izročiti „Dijaškemu zavetišču za učiteljske otroke v Ljubljani“ v nadzorstvo (glej „Učit. Tov.“ št. 13. t. l.), naj se oglasijo pri uredniku našega lista.

„Slovenec“ pred porotniki. Kedar se pokaže prilika, udariti po novi šoli ali pa po „liberalnih“ učiteljih, „Slovenec“ nima nataknenih rokavic ter ni prav nič izbirljen v izrazih, kedar se mu zdi potrebno, žaliti čast tega ali onega učitelja; to pa posebno zadnji čas, kar je vzel „na piko“ napredno in svobodnomiselno učiteljstvo č. g. Aleš. Ni čuda torej, da so se vzdignili proti učiteljstvu tudi nekateri starejši duhovniki, ki so bili na glasu kot prijatelji učiteljstva. Žal nam je, da je tako! Temu najboljši dokaz je zopet dopis iz Planine, ki ga je priobčil „Slovenec“ v svoji 47. št., dne 27. svečana t. l. V tem dopisu se žali in napada čast in dobro ime odnotnega nadučitelja g. Josipa Benedeka na tak način, kakor more pisati le tisti, kdor sovraži učiteljstvo iz dna duše. Človek si kar ne more misliti in verjeti, da zamore kdo toliko žolča izliti na papir — zoper popolnoma nedolžnega bližnjega, katerega jedina napaka je, da je — ljudski učitelj. Na ta dopis je g. nadučitelj Benedek — ker si dopisnik ni upal podstaviti svojega imena — tožil uredništvo „Slovenca“ zaradi razžaljenja časti. Stvar je prišla dne 1. t. m. pred porotnike. Predno pa se je obravnava pričela, prišlo je po posredovanju sodnikovem do poravnave in sicer je moralo uredništvo „Slovenca“ plačati vse stroške (okoli 100 gld.) ter priobčiti nastopno izjavo na istem mestu, na katerem je bil objavljen dopis iz Planine:

Izjava.

„Podpisani izjavim, da obžalujem, da sem sprejel v št. 47. perijodičnega lista „Slovenec“ z dne 27. februvarija 1896 dopis, namenjen proti nekemu gospodu „Josipu“, nadučitelju v Planini, kateri se prične z besepami: „Iz Planine, 25. februvarija“, kateri dopis je bil odgovor na napad v „Slovenskem Narodu“, katerega pa g. Josip Benedek, nadučitelj v Planini, ni pisal, kakor je to razvidno iz njegove izjave, katera se je natisnila pozneje v „Slovenskem Narodu“, in izjavim, da bi tega dopisa ne bil sprejel, ako bi ga ne bil le površno prebral. Izjavim pa ob jednem, da ne vem o gospodu Josipu Benedeku nič nečastnega in tudi ne želim, da bi mu ta dopis škodoval na njegovi časti ali v njegovi službi. — V Ljubljani, dne 1. septembra 1897. — Iv. Rakovec.“

Ta dogodek osvetljuje zopet, kako težko stališče ima dandanes napredno in svobodnomiselno učiteljstvo. Upajmo pa, da se nam s pomočjo prijateljev prosvete obrne na bolje.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji mestnega šolskega sveta, ki je bila dne 29. mal. srpana t. l., smo prejeli nastopno poročilo. Predsednik proglasi sklepčnost, pozdravi navzočne in da besedo zapisnikarju, da poroča o kurencah, ki se vzemo brez ugovora na znanje. Četrtrim članom komisije za skrb zdravja na ljudskih in meščanskih šolah se izvoli poleg mestnega fizika in obeh c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov ravnatelj Ivan Šubic. Poročilo o razdelitvi šolskih prostorov v obeh šolskih poslopih na

Vrtáci se odobri soglasno. Poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika prof. Fr. Levca v nadzorovanji I. in II. mestne deške petrazrednice in c. kr. okr. šolskega nadzornika prof. J. Bende o nadzorovanji obeh mestnih nemških ljudskih šol se vzemo na znanje in se sklene, da se imajo predložiti vis. c. kr. deželnemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Zač. voditelju I. mestne deške petrazrednice, učitelju Josipu Maierju, sklene se za skrbno in uzorno vodstvo te šole izreči pismeno zahvalo. Reši se več prošelj za dovolitev predčasnega izpusta iz vsakdanje šole in slednjič še nekaj internih stvari. — O redni seji, katera se je vršila 17. dné vel. srpana, smo pa prejeli sledeče poročilo: Potem ko proglašil predsednik sklepčnost in otvoril sejo, poroča zapisnikar o došlih kurencijah in pové, kako so bile rešene. Sklene se prošnja c. kr. okrajnega šolskega nadzornika profesorja Frana Levca za znižanje učne dolžnosti priporočilno predložiti visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu, oziroma ministerstvu za bogočastje in nauk. Za razpisana službinska mesta na mestni dekliški 8razrednici in za novo ustanovljeno III. katehetsko mesto stavijo se terno-predlogi. Sklene se prošnja neke mestne nadučiteljice za stalno vpokojitev priporočilno predložiti visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Poročilo o letošnji okrajni učiteljski konferenciji za slovenske in slovensko-nemške šole se vzame na znanje in sklene se združeno s tem poročilom zistematično urediti pouk o prostoročnem risanju na teh šolah, ter pismeno priznanje in zahvalo izreči mestni učiteljici Emiliji Guslovi in mestnemu učitelju Ivanu Krulcu za koreniti, poučni in zanimljivi predavanji povodom te konferencije. Na II. mestni 5razrednici se ima opustiti in na mestno 2razrednico na Barji prenesti rokotovni tečaj za mizarstvo in rezbarstvo, ter mesto njega na II. mestni 5razrednici uvesti rokotovni tečaj pletarski (košarstvo). Končno odgovori predsednik na nekaj vprašanj gledé šolskih povprav.

„Naš Dom“. Podjetni slovenski založnik ter vneti prijatelj slovenskega učiteljstva, gosp. Dragotin Hribar v Celji, je začel izdajati novo književno podjetje pod naslovom: „Naš Dom“. Zbirka povesti, pesmi in narodnega blaga, zanimivosti itd. V predgovoru pravi g. založnik: „Slovensko občinstvo vedno poprašuje po zabavnem in cenem podučnem berilu. To napolnilo me je, da sem obudil znova v življenje knjižnico „Naš Dom“. Zbiral in nabiral bodem v tej knjižnici take pripovedi, pesmi in zanimivosti, od katerih vem, da služijo ljudstvu v prijetno zabavo, poleg pa bistrijo um in razjasnjujejo razne dogodiljaje našega življenja in pojasnjujejo zgodovino našega naroda.“ II. zvezek, ki se nam je te dni poslal na ogled — (I. zvezka nismo prejeli) — ima to-le vsebino: „Zadnji grof celjski“ in „Iskalci biserov na otoku sv. Duha“. Bodi „Naš Dom“ slovenskemu učiteljstvu najtopleje priporočen, ne samo, da si ga pridno naroča, ampak tudi, da ga pridno širi med našim narodom, kojemu je v prvi vrsti namenjen. Cena II. zvezku je 25 kr., s pošto 28 kr.

Iz Slov. Gradca. (Cerkvena glasba.) Ministerstvo za bogočastje in nauk je dne 31. vel. travna t. l., št. 12.512, podelilo gospodu Valentinu Stolzerju, učitelju v Razboru pri Slov. Gradcu, nagrado za gojitev cerkvene godbe. — Konservatorij na Dunaju je pregledal vse do sedaj izdane cerkvene skladbe g. učitelja V. Stolzerja, koje se na podlagi tega, posebno pa „Marijine pesmi“, maša „V ponižnosti klečimo“ in „Missa pro Defunctis“ z nova vsem prijateljem cerkvene glasbe zelo priporočajo in se dobe vse te skladbe pri imenovanem gosp. skladatelju, kateri želi, da ga podpiramo, da mu bo mogoče še v prihodnje cerkveno godbo gojiti.

Iz „Popotnika“.

Naši učiteljski. Moško učiteljsiše je v minolem letu obiskovalo 91 gojencev. Z dobrim uspehom je izvršilo nauke 62 gojencev, 26 jih mora delati ponavljalno skušnjo, 2 sta dobila slab red, 1 pa radi bolezní ni bil klasificiran. Po narodnosti je bilo 89 Slovencev in 2 Nemca. Zrelotno skušnjo je delalo 19 gojencev in 4 eksternisti, 15 jih je skušnjo prebilo, 5 jih bode skušnjo ponavljalo, 1 pa je bil reprobiran za 1 leto. Vadnico je obiskovalo 90 učencev, 76 Slovencev in 14 Nemcev. Žensko učiteljsiše je obiskovalo 177 gojenk, 141 Slovenk, 35 Nemk in 1 Poljakinja; 157 gojenk je izvršilo nauke z dobrim uspehom (mej njimi 37 z odliko), 18 jih mora skušnjo ponavljati, 2 sta dobili slab red. Zrelotno skušnjo je delalo 46 gojenk in 8 eksternistinj; 9 jih je skušnjo napravilo z odliko, 37 z dobrim uspehom, 4 jo bodo ponavljale, 2 sta odstopili, 2 pa sta bili reprobirani na jedno leto. Vadnico je obiskovalo 127 učenk, in sicer 84 Slovenk, 40 Nemk, 1 Hrvatica, 1 Italijanka in 1 Francozinja. Otroški vrtec je obiskovalo 50 otrok.

Umrli je 14. m. m. na Ljubnem učiteljski suplent Jožef Kopušar. Pokojnik je bil vesten učitelj in jako priljubljen. Jetika — ta učiteljska bolezen — spravila ga je v prerani grob.

O Tomšičevi slavnosti, ki se je vršila dné 8. kimovca t. l. na Vinici, pričémo prihodnjič natančno poročilo. Za danes omenimo samo, da se je izvršila lepa slavnost

zares prekrasno. Udeležila se je je mnogobrojna množica preprostega naroda in elegantnega občinstva, pa častno število naših slovenskih in hrvaških učiteljev in učiteljic. Učiteljstvo ljubljanske okolice, kjer je deloval pokojni Tomšič kot okr. šol. nadzornik, sta zastopala nadučitelja gg. Trošt in Kavčič ter učitelj g. Reich. Pogrešali pa smo pri toli redki in pomembni slavnosti nekaj gg. tovarišev iz najbližje okolice viniške — a opravili smo vendar vse v najlepšem redu in prijateljstvu in veseli smo tega od srca!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 486

o. šol. sv. V šolskem okraji črnomeljskem bodo se službe učitelja-voditelja na jednorazrednicah v Gribljah, Črešnjevcu in na Preloki zatrdno ali začasno namestile. Prvi dve službi sta v IV., zadnja pa v III. plačilnem razredu. Z vsako službo združena je tudi voditeljska doklada in prosto stanovanje.

Prošnje vlagati je do 5. vinotoka t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlji. C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji, dne 4. kimovca 1897.

Štev. 847

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Viču je zaradi otvoritve drugega razreda popolniti stalno eventualno začasno drugo učno mesto z dohodki IV. plač. razreda.

Prošnje, pravilno opremljene je poslati tukajšnjemu uradu do 25. t. m. C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 10. kimovca 1897.

Zahl 712

B. Sch. R. An der dreiclassigen Volksschule in Sittich ist die Oberlehrerstelle mit den Bezügen der II. und die zweite Lehrstelle mit den Bezügen der III. Gehaltsklasse definitiv eventuell provisorisch zu besetzen.

Bewerber um diese Stellen wollen ihre ordnungsmässig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Wege bis 20. September 1897 hieramts einbringen.

K. k. Bezirksschulrath Littai, am 5. September 1897.

Zahl 1228

B. Sch. R. An der vierclassigen Volksschule in Reifnitz wird die Lehrerstelle mit dem Jahresgehälte per 360 fl. zur provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind bis zum 25. September 1897 im vorgeschriebenen Wege hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 9. September 1897.

Listnica uredništva: Tudi danes smo morali zaradi nujnejših člankov vse stalne članke in več dopisov odložiti na prihodnje številke; prosimo potrpljenja.

Priporočilo!

Častitim gg. učiteljem uljudno priporočam svojo zalogo šolskih potrebin:

Papir, črnilo, svinčnike itd., najboljše vrste.

Bogato zalogo **pisank** izvrstnega papirja.

Zapisnike, pisanke itd. vežem po naročilu v vsaki množini in ceno. Primeren rabat. (10—1)

Odličnim spoštovanjem

Ivan Bonač

trgovina s papirjem in knjigoveznica
v Ljubljani, Šelenburgove ulice.

Jos. Petrič,

trgovec s papirjem

in (11—1)

izdelovatelj šolskih zvezkov

v Ljubljani na sv. Petra cesti

preskrbuje p. i. učiteljstvu

vsa knjigoveška dela po najnižjih cenah!

Svoji k svojim! Tovařiši, zahtevajte pri vseh trgovcih in od „Narodne šole“ Petričeve šolske zvezke v prid učiteljskemu konviktu!

V podpisnem založništvu so izišle
in se dobivajo
po 50 kr. knjiga:

Pripovedke

iz avstrijske zgodovine.

Nabral in priredil Jakob Dimnik,
učitelj v Ljubljani.

Tiskarna R. Milic.

Slovensko učiteljsko društvo je izdalo in založilo te-le knjige:

Komensky: *Ravnikar*: „Didaktika“ 50 kr.

Dimnik: „Domoznanstvo v ljudski šoli“ 50 „

* * * „Učiteljski večeri“ 20 „

Ciperle: „Národna vzgoja“ 30 „

Vse te knjige se dobivajo pri upravništvu našega lista; pri uredništvu se pa dobiva:

Dimnik: „Domača vzgoja“ 1 gld.

Zahtevajte ilustrirani cenik za navadne in c. kr. izključljivo privilegovane

harmonije in didaktofone

iz tvornice Jos. Lenarčič & Co. na Vrhniki pri Ljubljani.

Tvrdba podpira tudi učiteljski konvikt! (8—5)

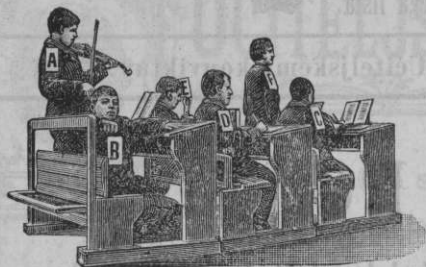
Goriška tiskarna A. Gabršček

zalaga te-le časopise:

1. „Soča“. Tednik, izhaja 27. leto. Cena gld. 440 na leto.
2. „Primorec“. Izhaja 5. leto vsak drugi torek. Cena 80 kr.
3. „Slovanska knjižnica“. Izhaja v mesečnih snopičih. Doslej jih je izšlo že 61. Cena gld. 180, posamičnim snopičem pa 18 kr.
4. „Knjižnica za mladino“. Doslej izšla 2 letnika ali 24 trdo vezanih snopičev. Cena letniku gld. 240 ali po 25 kr. posamični snopič.

Dalje so izšle knjige:

„Gluhonemi“ gld. 130. — „Materino delo za Boga in domovino“ 70 kr. — Roman „Bele noči“ 25 kr. — „Venec slovanskih povestij“ 55 kr. — „Zgodovinske črtice o Goriški“ 55 kr. — Novo književno podjetje: „Salonska knjižnica“. — V Ljubljani na prodaj pri Zagorjanu in Fischerju. (9—4)

Ivan E. Weixl

v Kamnici pri Mariboru

priporoča svoje higij., c. in kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje po nizki ceni. — Ta sestav pridobil si je strokovnjaško in zdravniško simpatijo povsem, in je vpeljan že v mnogih solah avstrij.-ogers. dežel in tudi Nemške države. (5—12)

Razgled gratis in franko.

Brata Eberl,

tovarna oljnatih barv, firneža in lakov; pleskarja
c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4.

prevzameta vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in po-
lištvna dela. Slavnim krajinim šolskim svetom in šolskim vodstvom priporočata
nebliščeči lak za šolske table.

Delo reelno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah. (2—13)

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke v vsaki velikosti ter najboljše perilo in zavratnice po najnižji ceni.

Kdor si kupuje obleko, ogleda naj si najprvo najino zalogo.

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franko in zastonj. (3—13)

P. i. učiteljstvu znižane cene.

Franc Čuden

urar v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur, budilnikov, prstanov, uhanov, šivalnih strojev od 25 gld. naprej, biciklov od 125 gld. naprej.

Popravila se izvršujejo natančno in točno.

Novi cenovniki na zahtevanje franko in zastonj. (4—13)

 Naročnike prosimo, da se ozirajo pri naročilih in nakupovanju na oznanila našega lista.

 Šolski zvezki v prid „Učiteljskemu konviktu“.

Josip Petrič,

trgovec s papirjem in izdelovatelj šolskih zvezkov

v prid „Učiteljskemu konviktu“

v Ljubljani na sv. Petra cesti

(blizu Frančiškanske cerkve)

priporoča svojo dobro urejeno trgovino s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, ter nadalje svinčnike „družbe sv. Cirila in Metoda“.

V zalogi ima vedno najboljše pisarniški, pisemski, ovojni in raznovrstni drugi papir, kakor tudi „narodni papir“.

Velika izbor držal, peres, gumic, šolskih ploščic, črtalnikov, čopičev, ravnil, risalnih desk, barvic, raznovrstnega črnila, bilježnikov, poslovnih in spominskih knjig, uradnih in družih zavitkov ter sploh vse v to stroko spadajočih predmetov po najnižjih cenah.

 Častitim gospodom šolskim voditeljem, učiteljem in gospodičnam učiteljicam znižane cene!

(6—9)

 Zahtevajte jih odločno v vseh trgovinah!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. Oznanila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{3}$ strani 4 gld., $\frac{1}{4}$ strani 3 gld., $\frac{1}{8}$ strani 2 gld. manjši inserati po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru.

Lastnik in založnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.

Zvezki v prid „Učiteljskemu konviktu“ po načrtu g. mestnega učitelja A. Razingerja.

Zvezki v prid „Učiteljskemu konviktu“ so iz najboljšega papirja in okusno opravljeni.